

ARADI KÖZLÖNY

Administrátor delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 55. No. 39.

1940. február 20., keddi.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă de editură Ziarul Arad Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1-1938. Trb. Arad.

Visszavetették az oroszokat hétfőn a finnek az arcvonal több részén

**Az Altmark ügye angol-norvég konfliktushoz vezetett —
Halifax ismertette a norvég követ előtt Anglia álláspontját
Gamelin küldöttjeként katonai megbízott utazott
Finnországba**

Moszkva. Az orosz hivatalos jelentés szerint a szovjetcsapatok vasárnap folytatták előrenyomulásukat a karéliei földszoroson. A szovjetcsapatok elérték a Salmankajta folyót, megszállták Muolát és a summai állomást, elérték a Viipuritól délre, 10 kilométernyire fekvő Gujanez várost és egyhelyen elérték a finn tengeröböl nyugati partját. Az orosz csapatok eddig 475 ellenséges erődítményt, köztük 92 tüzérségi betonerdőt foglaltak el. Légiharcok során lelőttek 25 finn repülőgépet.

Helsinkiből jelentik, hogy a szovjetország gyalogság hétfőn abbahagyta rohamait s az ágyuzást is már csak a tajpalei szakaszon lehet észlelni, de ez továbbra is heves. Finn katonai kö-

rökben azt hiszik, hogy a szünet utánpótlás nagy támadás előjele. Az oroszok ugyanis melótt offenzívát kezdenének meg kell, hogy erősítsék az utánpótlás állásukat.

A karéliei félszigeten beállott szünetben szerepet játszik a finn léghaderő is. A finn repülőgépek sok új külföldi gépet kaptak és nemcsak a szovjet bombavetők elpusztításával értek el nagy sikereket, de átkötő sikert a karéliei földszorosról Leningrádba vezető vasutvonalat is megrongálták. Ha ez így van, akkor a szovjetcsapatok nehéz helyzetbe kerülnek, mert a karéliei arcvonalon összpontosított 15 hadosztálynak rengeteg élelmiszerre van szüksége.

Feladta a finn hadsereg az első Mannerheim-vonalat

Helsinki. A tegnap kiadott hivatalos jelentés beismerte a finn csapatok általános visszavonulását a második vonalra. A visszavonulás a front egész szélességében mintegy 50 kilométeren történt meg. Mannerheim tábornagy utasítására a visszavonulást egyidejűleg hajtották végre, hogy így elkerüljék a szárnyak bekerítését és a front felgöngyölését. A visszavonulás a legnagyobb rendben s a legkisebb veszteségek mellett történt meg.

Báró Mannerheim tábornagy, a finn haderők főparancsnoka tegnap kiáltványban jelentette be, hogy 18 napi ekkeseredett és véres harc után a finn hadsereg feladta az első vonalbeli állásait, amelyet az orosz túlerővel szemben már nem tudott tartani. A tábornagy bejelenti, hogy a védelmet friss csapatokkal erősítette meg és annak a reményének ad kifejezést, hogy a második vonalban a finn haderők fel tudják tartóztatni az orosz rohamokat mindaddig, amíg a külföldi segítséget is fel lehet használni a védekezésre.

Védővonalaink olyan erősek és úgy fel vannak szerelve, hogy ellenségeinknek el kell vérezniük azok előtt — mondja a kiáltvány. — Amíg a finn nép egysége teljes, addig nem érhet bennünket katasztrófa. Ne veszítsük el bizalmunkat Istenben és önmagunkban. A tábornagy újból utal arra, hogy minden nap tömegesen érkeznek külföldi munició és az önkéntesek is egyre nagyobb számban jelentkeznek Finnország megsegítésére.

Az orosz hivatalos jelentés közli, hogy a szovjetcsapatok folytatják előrenyomulásukat és erőteljesen üldözik az ellenséget. A finnek visszavonulásuk során sok falut felgyújtottak.

Elfoglalták Summát és Mulajavert a szovjetcsapatok

Moszkva. A leningrádi katonai körzet vezérkara a következő hivatalos harctéri jelentést adta ki: A karéliei félszigeten a szovjetcsapatok előrenyomulása tovább tart. A szovjetcsapatok elfoglalták Summát és több finn községet. El-

foglalták Mulajavert is, amely hat kilométerre fekszik Viipuritól. A szovjet léghaderő bombázta az ellenség utánpótlási vonalait, valamint katonai célpontokat.

Három irányban támad az orosz hadsereg

Moszkva. Az orosz távirati iroda közli a szovjet hadvezetőség összefoglaló harctéri jelentését a karéliei földszoroson lefolyt harcokról. Az összefoglaló jelentés így hangzik:

Erősödött a finn ellenállás

Helsinki. (Rador.) A finn vezérkar a következő hivatalos harctéri jelentést adta ki: A finn csapatok valamennyi orosz támadást visszaverték. Az ellenség 1800 halottat hagyott a csatatéren. A finn tüzérség erőteljesen bombázta az orosz állásokat. A szovjetcsapatok Suomisalminál is támadást indítottak, de ezt a támadást is visszavertük. A szov-

Visszaverték az oroszokat a Finn-öbölnél

Helsinki. A finn öböl-menti harcok alkalmával a finnek visszaverték az ellenséget és a harcok során körülbelül egy zászlóaljnyi orosz katonát elesett, hat harci gépet pedig megsemmisítettek. Tavilajvinél a finnek ellenjámadásba mentek át. A Ladoga-tó északkeletre a finnek rendkívül heves és ekkeseredett küzdelmet vívtak az oroszokkal és az ellenséget sikerült visszaszorítani. A harcok során a finnek egy megerősített szovjet-orosz támaszpontot elfoglaltak s 36 különböző ágyút, 20 harci gépet, 32 tábortábori ágyút, 25 személygépkocsit, 17 vontatóautót, 260 tehergépkocsit és rengeteg hadianyagot zsákmányoltak. Kounától délre a finnek bekerítették a 18. orosz hadosztályt és rettenetes harcok után teljesen megsemmisítették. A több napig tartó szörnyű harcok árán a finnek mintegy 18 ezer orosz katonát megöltek és foglyokat ejtettek. A harcok során sok hadianyag került a finnek birtokába.

A légiharcok során a finn pilóták ismét győzelmeskedtek az oroszok felett. A hétfői nap során

— A szovjetcsapatok február 11-én a karéliei földszoroson három irányból indították el offenzívájukat a Mannerheim-vonal ellen. Az egyik orosz hadosztály Summa felől, a másik Muola irányában, a harmadik pedig Tajpale vonalán támadta a finn erődítményeket. A nagy erővel végrehajtott támadás teljes eredménnyel járt. A szovjetcsapatok Summától 10 kilométer szélességben törték át a Mannerheim erődítmény első vonalát és 10 kilométer mélységben nyomultak előre Viipuriri irányában. Summa környékén a szovjetcsapatok igen kedvező módon megjavították állásaikat. Az időjárás kedvező volt, csupán a nagy hideg nem csökkent. A szovjetcsapatok 162 erődítményt és 41 vasbetonnal ellátott tüzérségi állást foglaltak el. A német távirati iroda hozzáfűzi a szovjet jelentéshez, hogy az orosz hadvezetőségnek az a célja, hogy a tavaszi olvadás előtt döntést csikarjon ki Dél-finnországban.

Meglassult az orosz gőzhenger

London. Az orosz hadijelentések győzelmi híreit kételkedő bírálattal fogadják az angol fővárosban. Az eddig elért orosz eredményeket négy pontban foglalják össze:

1. Megállapítják, hogy az eredmények arányában nem álló súlyos veszteségek feltételül meglassították az orosz gőzhengert.

2. A Mannerheim-vonal eddig csak behorpadt, de a legfélelmetesebb erői sértetlenek és aggodalomról nem lehet szó.

3. A visszavonulás révén a finnek lélegzethez jutottak és a rövid szünet elég lesz arra, hogy az új védelmi vonalakat rendben foglalják el és berendezhessék.

4. A finn légi erő, hála a külföldről érkező nagy harcászati értékkel rendelkező repülőgépeknek, mind jobban megerősödik és ezáltal mind élénkebben bele tud avatkozni a hadműveletekbe.

jet repülőgépek Dél- és Délnyugatfinnország számos városát és községét bombázták.

A február 19-én kiadott hadijelentés szerint a nap aránylag nyugodtan telt el. A Ladoga-tó északnyugati partján sikerült az ellenséget visszaszorítani. A finn csapatok 8 ágyút és nagymennyiségű önműködő fegyvert zsákmányoltak. A légiharcok során 27 orosz repülőgépet, többnyire bombavetőket lőttek le.

legalább 20 orosz gépet lőttek le a finnek léghaderők és másik négy orosz gép ugyancsak elveszettnek tekinthető.

Hivatalos finn közlés szerint a Ladoga-tó közelében a finn csapatok egy nagyobb ütközet alkalmával győzelmet aráltak az oroszok felett. Az oroszok 18 ezer embert veszítettek, akiknek nagy része foglyul esett. Az oroszok 18. as hadosztálya teljesen megsemmisült. Az oroszok ezenkívül 20 tankot, 36 ágyút és nagymennyiségű hadianyagot veszítettek. A különböző légi támadások is a finnek győzelmével végződtek. Az oroszok egyébként ismét bombázták Viipurit és az ország bejében fekvő Kotkát, Kouvólát és Porit. A Finnország területén tegnap tartózkodó ellenséges repülőgépek száma jóval nagyobb volt, mint a háború bármely más napján. (Rador.)

A Ladoga-tó északkeletre a finnek körülrítették a 33-as és 54-es szovjet-orosz hadosztályokat. A heves harcok során 6000 orosz katonát el-

A „Colectura Oficiala“ a következő nagy nyereeményeket jelenti a február 18-iki húzásról:

Lei 1,000.000 Egymillió Leit nyert a 33025 szám Cluj.

Lei 200.000 Kettőszázezer Leit nyert a 203202 szám Bucuresti.

Ezenkívül több kis és közép nyereeményt nyertek a Colectura Oficiala szerencsés játékosai.

Helyi bizományos:

OLARIU IOAN, Arad, Str. Brătianu 3. Tel. 21-89.

esett 20 ezer megsebesült. A finnek nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltak.

A finnek egyébként jellemős csapatösszevonást eszközöltek Viipuri előtt, mert ezen a frontszakaszon jelentős támadások tartanak.

Gamelin megbízottja Finnországban

Helsinkiből jelentik: A Havas értesülése szerint Jean Canaval alezredes Gamelin tábornok megbízásából Helsinkibe érkezett, ahonnan tovább utazik a Mannerheim-erődítményekhez. Canaval régebben katonai attasé volt Helsinkiben. (Rador.)

Eiőkeio svéd küldött Rooseveltnel

Washington. A svéd trónörökös harmadik fia Washingtonba érkezett és felkereste Rooseveltt elnököt. A Fehér Háza levelet nyújtott át Rooseveltt elnöknek. A levélben a svéd király — mint a kiszivárgott hírek elmondják — az Egyesült-Államok elnökének hozzájárulását kérte, hogy

Svédország és Norvégia nem kapcsolódik be a háboruba

Róma. A Giornale d'Italia szerint Svédország és Norvégia tudatták Londonnal, hogy nem tartják kötelezőnek magukra nézve a népszövetségi alapokmány 16. úgynevezett szankciós szakaszát. Ez a fellegés nagy meglepetést kellett Londonban. Angol politikai körök szerint Anglia a Finnországnak nyújtott segítséggel nem akarta nehéz helyzetbe juttatni Svédországot, de a svéd magatartás igen kérdésessé teszi Finnország megsegítését. Az angol sajtó azt írja, hogy ha majd Svédor-

Svédország Finnország részére Amerikában hadianyagot vásárolhasson.

Angol légitámadás az északi német szigetek ellen

Berlini jelentés arról számol be, hogy egy angol légitámadás a német öbölbe és támadást kísérelt meg a német szigetek ellen. Egy német vadászpilóta azonnal felszállt és megütközött a támadókkal. Ötszáz méter magasságban léghajóval folyt le egy angol gép és egy német vadászgép között. Az angol gépet felöltötték a gép a tengerbe zuhant, személyzete pedig vízbeesett.

Meghaladja a félmilliót Weygand hadserege

Róma. A Relazione Internazionale foglalja az antant hatalmak közeli hadseregeivel. A lap megállapítja, hogy korszerűen kiképzett és jól felszerelt hadseregről van szó. A hadsereg mostani létszáma meghaladja a félmilliót.

szágra kerül a sor a segítség kérésben. Anglia nem fog meglepedezni arról, hogy a svédek milyen különösen viselkedtek a finnekkel szemben. A félhivatalos angol lapok azonban azt írják, hogy Svédország állásfoglalása gyakorlatilag nem változtat a helyzeten, mert nem akadályozza meg az önkéntesek átvonulását. Egyes lapok szerint a svéd kormány ismeretes állásfoglalása a finn kormányval egyetértésben történt.

Négy újabb korosztályt soroznak Angliában

London. A Reuter-iroda jelenti: A hadügyminiszter tegnap felhívást bocsátott ki, a melyben jelentkezésre szólítja fel mindazokat a hadköteleseket, akik 1915. január elseje és 1920. március 20-ika között születtek. Négy

korosztály kerül sorozásra. A sorozások március 9-én kezdődnek. A legutóbb történt behívások alapján az elmúlt hét alatt 257.875 újonc vonult be csapattestéhez.

Norvég-angol konfliktus az „Altmark“ esete miatt

Páris. A Havas hírszolgálati iroda szerint a norvég kormány tiltakozó jegyzéket készült benyújtani Londonban a norvég felségjog alá tartozó vizeken történt támadás miatt. A tiltakozó jegyzék még nem érkezett meg Londonba. A Havas-iroda úgy tudja, hogy Anglia semmi körülmények között sem adja ki az Altmark német hajóról elszállított angol tengerészeket Norvégiának.

Halifax lord álláspontja

A Reuter távirati iroda jelenti: Lord Halifax külügyminiszter tegnap az esti órák folyamán a norvég követet fogadta, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. A norvég követ tiltakozást jelentett be a norvég felségjogok megsértése ellen. Lord Halifax azt válaszolta, hogy az angol kormány lehetetlennek tartotta, hogy az angol hadifoglyok továbbra is a német hajón maradjanak, amely Németországba igyekezett. Az angol kormány a legnagyobb megdöbbenéssel vette tudomásul azt, hogy a norvég ellőrző hatóságok Bergenben átvizsgálták a német hajót és nem találták meg a 400 főnyi angol matrózt. Csodálkozással vették tudomásul a Cassack és Altmark találkozásakor jelen volt norvég hadihajó parancsnokának jelentését, hogy a német hajón sem ágyú, sem hadifoglyok nincsen. Az angol kormány rendkívül különösnek tartotta volna, ha a norvég hatóságok segítségével a német

hajó eljuthatott volna. Németországba és az angol hadifoglyokat német internálótáborokban helyezték volna el. Az angol hadihajónak cselekedni kellett ezért, mert a német hajó félrevezette a norvég tengerészeti hatóságokat.

Üres olaj-tankban tartották az angol hadifoglyokat

London. Az Altmarkon talált és Angliába elszállított 300 hadifogoly nagyrésze már elutazott hozzátartozóihoz. Kiderült, hogy a németek a brit foglyokat részben a hajó legalsó raktárában, részben pedig egy üres olaj tankban tartották. Az Altmark legénységének egy részét az angolok foglyul ejtették.

A Press Associated jelenti, Angol politikai körökben nem okozott nagyobb meglepetést az Altmark gőzessel kapcsolatban kiadott német hivatalos közlemény. Ez a közlemény bejelenti, hogy az esetnek Norvégiával szemben súlyos következményei lesznek. Ez a fenyegetés azonban hatás nélkül marad majd a norvég népnél.

Sajtóháború az „Altmark“ körül

Angol forrásból származó hírekkel szemben, mintha az Altmarkon fogva tartott angol tengerészekkel rosszul bántak volna, a hajó

kapitány kijelenti, hogy számos angol hadifoglyt mielőtt elhagyta volna az Altmarkot, közönetet mondott a jó bánásmód miatt a kapitánynak, a felülvizelő tisztnek és a hajó orvosának. (Rador.)

Az amerikai lapok kedvezően írnak arról a brit akcióról, amely az Altmarkon levő angol hadifoglyok kiszabadításával végződött. A Newyork Herald Tribune egész sorát hozza azoknak a német akcióknak, amelyekkel a nemzetközi jogot megsértették és hozzáteszi, hogy az Altmark ügye miatti tiltakozással senki sem felejtje el a múltat.

A Newyork Times a norvég hatóságok passzivitását bírálja, amelyek megvizsgálták a német hajót és egyetlen hadifoglyt sem találtak. A lap azt kérde, vajon a norvég kormány nem-e a német nyomás következtében viselkedett így.

A francia sajtó az Altmark haló megtámadásáról, a skandináv felsziget államainak semlegességéről és Finnország megsegítéséről is hosszú cikkeket. A Petit Parisien ezeket közli: A nemzetközi jog különleges szakértői szerint az angoloknak jogukban volt erre az eljárásra, mert tudták, hogy a hajó fel van fegyverezve és foglyokat tartanak rajta. A lap szerint a német tiltakozás Osloban ultimátumszerű és telve van fenyegetésekkel.

A Populaire rámutat arra, hogy a semlegesekre nagy nyomást gyakorolnak és a szövetségesek nem engedhetik meg, hogy a semlegességet az ellenség megsértse anélkül, hogy arra ne válaszoljanak.

A Petit Journal csodálkozását fejezi ki, hogy a norvégek nem találták meg az Altmarkon a néhány száz angol hadifoglyt és a hat darab 140 milliméteres ágyút. A lap azt hiszi, hogy az erőves német fenyegetések megfojtják gátolni a skandináv államokat, hogy közvetett vagy közvetlen segítséget nyújtsanak Finnországnak.

A norvég hatóságok nem vizsgálták át az Altmark-ot.

Párisból jelentik: A francia főváros illetékes köreinek értesülése szerint a norvég lapok beismerik, hogy a norvég hatóságok nem vizsgálták át az Altmark hajót, hanem megelégedtek a német hajóparancsnok jelentésével és az ő közlései alapján adták ki az irásos igazolást, amely szerint az Altmark kereskedelmi hajó, amelynek fedélzetén nincs fegyverzet.

A német sajtó továbbra is nagy felháborodással tárgyalja a fegyvertelen Altmark gőzös ellen intézett angol támadást. A Der Montag rámutat arra, hogy az angolok megsértették Norvégia semlegességét, amikor végrehajtották a brit admirális parancsát. A norvég kormány nyilatkozata szerint az Altmark nem volt felfegyverkezve és ha azt állítják, hogy a Jössing fjordban tengeri háború folyt le, úgy valótlanúságot állítanak. Nemzetközi szempontból tekintve az ügyet, Chamberlain és Churchill kihívás nélkül megtámadták Norvégiát és a népszövetségi szabályok értelmében az összes tagállamok kötelesek Anglia ellen szankciókat alkalmazni és háborút üzentni neki.

Oslo. A Josin fjordot, ahol az Altmark ellen tengeri ütközet történt, tegnap átkutatták a vízbe fulltak után és ez alkalommal több holttestet találtak.

Hollandia megvédi határát

Amszterdamból jelentik: Thors tábornagy, az új hadseregparancsnok jelentette, hogy Hollandia békét akar, de ha támadás érne, úgy minden áldozat árán megvédelmezi határait. Hollandia különböző védelmi erődökkel és védelmi rendszerekkel rendelkezik és bármilyen irányból jövő támadásnak sikeresen ellen tud állni.

Ujzeland elismerte a cseh nemzeti bizottságot

Londonból jelentik: Hivatalosan közlik, hogy Ujzeland elismerte a cseh nemzeti bizottságot. Benes ilyenértelmű levelet kapott Ujzeland fő kormányzójától. (Rador.)

Az új bolgár külügyminiszter és Gafencu nyilatkozata a Balkán-szövetség külpolitikájáról

Belgrád. Popov Iván új bolgár külügyminiszter, aki mint ismeretes, a belgrádi követség vezetője volt, tovább folytatja bucsulátogatásait. Hétfőn bucsukihallgatáson jelent meg Pál kormányzóherceg előtt, majd Szófiába utazott.

Tegnap Popov Iván, az új bolgár külügyminiszter a külföldi és a belföldi sajtó munkatársait fogadta, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Bulgária külpolitikája továbbra is békés szellemű marad, mint amilyen volt. A bolgár uralkodó a kormánnyal egyetértésben, minden országgal, de elsősorban a szomszédokkal békében akar élni.

A Popolo d'Italia a bolgár kormányválsággal foglalkozva, belgrádi tudósítója értesülése alapján jelenti, hogy a jugoszláv politikai körök állítása szerint Bulgária közeledik ugyan a Balkán-államok szövetsége felé, de azt hiszik, hogy Filoff, az új bolgár miniszterelnök nagyon elővigyázatos és óvatos politikus, aki nem tesz elhamarkodott lépéseket. Popoff külügyminiszter viszont határozott hivatkozik a Balkán-szövetséghez való közeledésnek. Jugoszláviában a legutóbbi napok-

ban bizonyos kételkedés nyilvánul meg Bulgária új külpolitikájával kapcsolatban.

Az Eleftherion Vima nevű nagy görög lap munkatársát kihallgatáson fogadta Gafencu külügyminiszter. Gafencu többek között a következőket jelentette ki:

— A belgrádi konferencia eredménnyel rendkívül szerencsések. Ez az eredmény annál kielégítőbb, mert a konferencia abban az időben ült össze, amikor a nemzetközi helyzet különösen komoly volt és a négy külügyminiszter mindegyikére nagy felelősség hárult. A tárgyalásokról kiadott hivatalos jelentés a legtisztább képét nyújtotta az eredményeknek. A külföldi sajtó két fontos következtetést állapított meg éspedig: 1. A négy Balkán-hatalom elhatározott szándékát a béke, a biztonság és a rend fenntartására. Ez a megállapítás nemcsak formászerű volt, hanem kölcsönösségen alapult. 2. Az elhatározás, hogy közösen örökösünk országaink sérthetetlenségén és függetlenségén. A belgrádi konferencia határozatai senki ellen nem irányulnak és örömmel vettük tudomásul, hogy az európai nagy országok fővárosai a Balkán-szövetség elhatározását igazságosnak és jogszerűnek tartották.

Vasárnap kulminált Aradon — 26 fokkal a fagy!

Hétfőn délre —5 fokra enyhült a hideg — Kolozsváron és Brassóban 30 fokra is lesüllyedt a hőmérő higanyoszlopa

A dermesztő hideg időjárás egyre folytatódik. Az idei tél leghidegebb éjszakája Aradon szombatról vasárnapra virradólag volt, amikor is hajnali öt óra tájban *minusz 26 fokot mértek*. A hideg lassan csökkent és a kora reggeli órákban még mindig 19 fok hideg volt. Délben 14 fokra emelkedett a hőmérő és az esti órákig ez már nem sokat változott. Hétfőre virradó éjszaka az előbbihez viszonyítva, további enyhülés mutatkozott és vasárnapról hétfőre hajló éjszakán a leghidegebb minusz 15 fok volt. Egyébként az aradi repülőtéren működő meteorológiai intézet hétfőn hajnalban 3 órakor 11 fok hideget mért, három órával később még mindig ugyanennyi volt, délben 12 órakor 7 fok volt és hétfőn *ebédután 5 fokra melegedett fel az idő*.

Azt hiszik egyébként, hogy vasárnap kulminált Aradon a hideg és a hétfő déli minusz 7 fokos időt már fel sem vette senki. Remélhetőleg tényleg bekövetkezik az időjárás enyhülése, annál is inkább, mert hétfőn újabb hóhullásra engedtek következtetni a jelentések.

Megkezdték Budapesten a hungarista karhatalmi alakulatok perének tárgyalását

Fel akarták fegyverezni a hungarista alakulatokat

Budapestről jelentik: A törvényszék ötös tanácsa, mint rendkívüli bíróság hétfőn kezdte meg a nyilas karhatalmi alakulatok szervezője bűnperének tárgyalását. A bűnpernek 9 vádlottja van. Az ügyészség valamennyiüket azzal vádolja, hogy Hungarista légió elnevezés alatt Hungarista állam megvalósításának eszközüül külföldi alakulatokhoz hasonló karhatalmi alakulatok létesítését határozták el, amelyet szándékuk volt felfegyverezni. — Ebbe az alakulatba többeket beszerveztek és feleltek. Ezzel a törvények felforgatására és megsemmisítésére irányuló mozgalmat kezdeményeztek és vezettek.

A vádlottak valamennyien munkások és csak két intellektuel van közöttük. A fővádlott Karczagi Szücs József pincér. A vádlottak valamennyien tagadják a terhükre rótt bűncselekményeket. A tárgyalás valószínűleg több napot vesz majd igénybe.

A hideg egyébként az ország minden részében éreztette hatását. Valósággal szibériai idő uralkodott Erdélyben, ahol például Kolozsváron és Brassóban minusz 30 fokot is mértek.

Pacha püspök pásztorlevele

„Naponra kérjük Istent, tartsa meg nekünk a békét“

Mindenki dolgozzék, hogy idén is megteremjen a kenyér

Pacha Agoston megyéspüspök kiadta böjti pásztorlevelét. Ebben felelősen a híveket, hogy bűnbánattal készüljenek a husvételre. A továbbiakban azt írja a püspök, hogy munka és gond mindig volt a világon, de régebb nem volt a baj és a gond olyan nagy, mint ma.

— Ma még a békében élünk, — mondja a püspök, — és naponra kérjük Istent, tartsa meg nekünk a békét. Azonban régi mondás: ha a békét akarod, készülj fel a háborúra! Ezt tartják a mai

államférfiak is. Azért teljesítenek ma a férfiak és ifjak katonai szolgálatot. Nem csoda tehát, ha minden családnak sok a gondja. Az otthonmaradottaknak azonban súlyos kötelességeik vannak. A bevonultak helyett az otthonmaradottaknak kell a házi és a mezői munkát elvégezni. Az asszonyok, az öregek és gyermekek egyaránt dolgozzanak. Mindenki dolgozzék, hogy az idén is megteremjen a kenyér.

Szovjet rendszabályok az árdrágítók ellen

Leningrád. A Leningradskaja Pravda című lap jelenti, hogy árdrágítás miatt igen sok kereskedő és üzér ellen indult meg az eljárás. Több ügyben már ítéletet is hoztak, amely drákói szigorúságu, amennyiben 10—25 évi fegyházra ítélték el a vád-

lottakat. Három kereskedőt pedig kivégeztek, mert megállapították, hogy nagymennyiségű szénen és ruházati cikket hajmoztak fel arra spekulálva, hogy a cikkek ára emelkedni fog.

URANIA

Telefonelővétel: 1282.

A francia filmművészet ismét megajándékozta a világ mozikközönségét egy kivételes, hatalmas, izzig-vérig emberi filmreemekkel!

„A FELEJTETHETLEN ASSZONY“ („PARIS PERDU“)

Egy csodálatos szerelmi történet, mely egyesíti „Romeo és Julia“ mozható szépségét és a „Nagy keringő“ isteni zenéjét.

FERNAND GRAVEY

az utóbbi idők legnagyobb filmsikerének a „Nagy keringő“nek főszereplője és a legújabb francia felfedezett:

MICHELINE PRESLE

Rendezte: ABEL GANCE.

Zene: HANS MAY.

Este 2-3 szem
Artin

Olaszország részt vesz a párisi nemzetközi vásáron

Rómából jelentik: Az olasz kormány elhatározta, hogy részt vesz a párisi nemzetközi vásáron.

Német gyermekek érkeznek Dániába

Kopenhágából jelentik: A Berjingske Tidende jelentése szerint a Rajna vidékéről elszállított 200 német gyermek Fondern környékére érkezett, ahol dániai német kisebbségi családoknál szállásolták el őket. A lap hozzáfűzi a fenti jelentéshez, hogy naponta érkeznek a 10—12 éves gyermekekből álló csoportok, akik a háború befejezéséig Dániában maradnak. (Rador).

A volt párisi angol nagykövet a francia—angol együttműködésről

London. (Rador). A Havas ügynökség jelenti: Sir George Clark, volt párisi angol nagykövet tegnap francia nyelvű rádióbeszédet mondott és a következőket hangoztatta:

— A müncheni egyezményt követő cinikus árujárás és Lengyelország brutális megtámadása sem hozták meg Németországnak a kelő eredményeket. Ellenkezőleg, a nemzeti szocialista vezetők nagy csodálkozására a Lengyelország elleni támadás még szorosabbra tette Franciaország és Anglia együttműködését, oly szorosra, amilyenre a két ország történelmében még nem volt példa.

„DACIA” Főbizománys a következő nagy nyereményeket jelenti:

Lei 3,000.000 Hárommillió Leit nyert a 34619 szám Targumures.

Lei 200.000 Kettőszázezer Leit nyert a 123295 szám Bucuresti.

Ezenkívül még sok kis és nagy nyeremény.

Főbizománys: **Aradi Általános Takarékpénztár R. T.**

Max Ausschnitt vallomása a 18 millió frank értékű kötvény külföldre küldéséről

Rész eses felvilágosításokkal szolgált Ausschnitt a különböző válatoknál betöltött szerepéről

Bucurestiből jelentik: Országszerte nagy érdeklődés kíséri Max Ausschnitt bünperének a tárgyalását, amelynek megkezdéséről az Aradi Közlöny már részletes tudósításokban adott beszámolót. A nagy port felvert devizacsalási ügy részletei érdekesen bontakoznak ki a folytatólagos tárgyaláson. A nagyarányú bünper vádlottja feltűnő nyugalmal viselkedik és részletes felvilágosításokkal szolgál a hozzá intézett kérdésekre. A folytatólagos tárgyalás alkalmával a tárgyalást vezető Nicorosteanu elnök a kérdések pergőtűzét szűrtja Max Ausschnitt-ra, aki megfontolt válaszokat ad.

A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel és a megjelentek feszült figyelemmel kísérik a tárgyalás menetét. A fásasztó, komoly devizakérdésekkel kapcsolatos ügyletek lebonyolítására vonatkozó magyarázatok egyhangúságát apró, kedélyes intermezzók tarkítják. Így többek között az elnök egyik kérdésére Ausschnitt így válaszolt:

— Ezt a kérdést tegnap már megvitattuk.

Az elnök mosolyogva válaszol:

— Mi nem vitattunk meg tegnap semmit, maga csak vallott. Maga azért áll ottan — tette hozzá és ujjával a vádlottak padja felé mutatott — hogy válaszoljon a feltett kérdésekre és én azért ülök itt az elnöki székekben, hogy kérdezzek. Tehát nekünk semmiféle megbeszélésünk nincsen.

Az elnök további kérdéseire a vádlott elmondotta, hogy a Capi-vállalat részéről azt kérték, hogy a Resita 18 millió frankos pótbiztosítékot nyújtson az említett vállalatnak. A vádlott kijelentette, hogy ez azért történt, mert a Capi csóddal fenyegette a Resita-műveket. Max Ausschnitt még kijelentette, hogy a Capi-vállalat pénzt is kért.

Elnök: A 25.591. számú 1934. július 6-án kelt levélben a Banca Nationala engedélyezte-e a kötvények átutalását?

Vádlott: A Banca Nationala hozzájárult, hogy biztosítékként szolgáljon a Banque Belge pour l'Étranger brüsszeli bank és a monakói Capi részére.

18 millió átutalás

Elnök: A kötvények zárolva voltak-e 1936-ban? — Így mondta?

Vádlott: A kötvények nem voltak zárolva, de nem voltak jegyezve sem.

Elnök: Mennyi részvénye volt 1934-ben a resicai műveknél?

Vádlott: Néhány ezer, körülbelül hat-hétezer-re tehető a személyi részvényeim száma.

Elnök: Amikor a Capi igazolta a pénz átvételét, nem tüntette fel levelében, hogy milyen figyeltől kifolyólag kapta azt?

Vádlott: Nem tüntethetett fel egy meg sem kötött egyezményt.

Elnök: Ha nem volt megkötött egyezmény, akkor miért küldte a pénzt?

Vádlott: Előre láttam azt a vihart, amely bekövetkezik és ezért küldtem el az első részletet anélkül, hogy a hitelező kérte volna ezt.

Elnök: A második levélben, amelyet 1935. január 29-én küldött, a Capi igazolta a teljes 18 millió francia frank átvételét, minden más megkötés nélkül. Miért?

Vádlott: Erre magyarázatot ad az a levelezés, amelyet 1934. decemberében a Capi igazga-

tóival folytattam s amely levelezést megkértem és rövidesen meg kell érkezzen.

Elnök: Látta a Resica-művek helyzetét ezzel a bankkal szemben. Milyen határozatokat hoztak a bécsi tanácskozás alkalmával? Kötöttek valami szerződést?

A vádlott erre a kérdésre halkán válaszol, mire az elnök felszólítja, hogy hangosabban beszéljen.

Ausschnitt most már erőteljes „nem”-mel felel.

Elnök: Érdekelte volt a Stegnél?

Vádlott: Igen, 35 ezer részvényem volt.

Elnök: A Stegnél ki volt az igazgató?

Vádlott: Kurt Frenkel.

Elnök: Az iratokból kijönik, hogy 1937. április haváig a kötvények kuponjait beváltották. Később is történtek még beváltások?

Vádlott: Nem.

Elnök: Az egyik tanu vallomásából megállapítható, hogy a Banca Nationala nem adott — és nem is kértek — engedélyt a kötvényeknek a

A Resica-művek kártérítést kér

Elnök: A Magazinele Unite vásárgyárnál milyen érdekeltséggel birt?

Vádlott: Mintegy 5.000 részvénnyel, testvérem ugyanennyivel.

Elnök: A resicai műveknél személyszerint?

Vádlott: Néhány százzal.

Elnök: A Capi-nél?

Vádlott: Mintegy 5000 részvénnyel.

Elnök: A Socomet mit gyártott?

Vádlott: Az egy eladási szervezet volt.

Az elnök ezután arra vonatkozólag érdeklődött, hogy a fenti vállalatok mit gyártottak és mit adtak el.

Elnök: Hol szerezték be a nyersanyagokat?

Vádlott: Részben az országban, részben a külföldön.

Elnök: A fegyverkezési szerződésben a Resicának volt-e kedvezményes rendszere?

Vádlott: Igen, abban az esetben, ha a Banca Nationala nem bocsátotta volna rendelkezésre az értékeket, a Resica kompenzációs alapon szerezhette volna be külföldről a szükséges nyersanyagokat.

Elnök: Mi volt a Resica és a Metal Unic közötti termelési arány?

Vádlott: Nem kértem.

Elnök: Niegber nyilatkozatából és Edgar Frenkelnek, Edgar Ausschnitt-hoz intézett leveléből kiderül, hogy igyekezett ezekkel a kötvényekkel a Steg adósságait kifizetni. Ezt az elhatározást közölte valakivel?

Vádlott: Más kötvényekről volt szó, amelyeket Edgar Ausschnitt vásárolt saját céljaira.

Elnök: Térjünk vissza a másik kérdéshez. A resicai műveknek volt-e fegyverszállítási szerződése?

Vádlott: Igen. Az elsőt 1936-ban kötötték. A későbbi nagyobb szerződéseket az ASTRA intézte.

Elnök: A Metal Unicnak volt-e fegyverszállítási szerződése?

Vádlott: Csupán acélszállítási szerződése volt.

Elnök: Fegyverkezés részére vonatkozó acélszerződése volt a Metal Unicnak?

Vádlott: Nem.

Százmilliós érdekeltségek

Elnök: Milyen gyártmányokat készített a Metal Unic?

Vádlott: Mindenféle, lemezből készült kereskedelmi cikket.

Elnök: Mennyi részvénye volt a Metal Unicnál?

Vádlott: 75.000.

Elnök: A fivérének mennyi volt?

Vádlott: 55.000.

Elnök: A Capi-nél?

Vádlott: 5.500 részvény.

Elnök: Kurt Frenkelnek mennyi részvénye volt a Metal Unicnál?

Vádlott: 5—6000 részvénye volt.

Az elnök ezután a többi részvényesekre vonatkozóan kért felvilágosítást Ausschnittól, majd a „Socomet”-nél lévő helyzetére tért rá.

Elnök: A fentemlített vállalatnál mennyi részvénye volt?

Vádlott: A testvéremnek és nekem a részvények összességének egynegyede.

Elnök: A Gaby Goldenberg vállalatnál mennyi részvénnyel rendelkeztek?

Vádlott: Nekem 3750, testvéremnek ugyanennyi volt.

Elnök: Mennyi volt a részvények összessége?

Vádlott: Százmillió leinek megfelelő értékű.

CORSO. — Telefon: 20-65.
Előadások: 5, 7.15, 9.30

Három légionista kalandja

Első rész.

Az afrikai idegenlégiónban, az élet hajótöröttjeinek utolsó mentsvárában, a sivatagok forró levegőjében játszódik le ezen hatalmas és izgalmas film.

Főszereplők:

JOHN WAYNE, a lovasok királya

NOAH BEERY,

RUTH HALL

Hiradó!

Cotioiu Romulus dr. volt képviselőt és polgármestert neveztek ki az aradvárosi fronttagozat elnökévé

A Nemzeti Ujjászületési Front parlamentjének határozatai a vasárnapi kongresszuson

Bucuresti. A Nemzeti Ujjászületési Front új tartományi és megyei elnökei vasárnap ülést tartottak a képviselőházban, amelyen Vaida-Voevod elnököt és megjelentek a legfelsőbb végrehajtó bizottság tagjai, Tatarescu miniszterelnök, Giurescu Constantin miniszter, Bujoiu mérnök, Moldovan Victor, N. Cornateanu főtitkár és Petre Georgescu, a nemzeti gárda főparancsnoka. Az elnök megnyitó-beszédében a következőket mondta:

— Elérkeztünk ahhoz az időponthoz, amikor nemzeti szervezetünk létéről van szó. Hála Ófelsége, a király előrelátásának, megjelent a Front átszervezéséről szóló törvény. Mint minden szervezet, így a miénk is a normális fejlődésen megy keresztül és Önöktől függ, hogy ez a mű minél kielégítőbb módon tökéletesedjen és eredményes legyen. Ófelsége megtette kötelességét és most rajtunk a sor, hogy minden energiánkkal hozzájáruljunk a mű befejezéséhez. Ránk vár az a kötelesség, hogy a jövő generáció létét biztosítsuk és ezért helyt kell állni. A Front egyenruháját vettem fel, mintegy jelképként, amely a kötelesség teljesítésére int. Ez a kötelesség pedig abból áll, hogy a teljes egység érdekében áldozatokat hozunk. A román nemzet még abban az időben, amikor nem volt egységes és azóta is számtalan alkalommal bizonyítékát adta történelmi értékének. Ez a nép tudta, hogy egészséges vezetésre szorul és tisztában volt azzal, hogy vezetői jövőjét és jólétét akarják biztosítani. Eppen ezért a mai nehéz időkben, amikor nem tudjuk, hogy mit rejt a jövő, szükség van arra, hogy erőt és egységet adjunk. A Front által kidomborítottuk, hogy felelősek vagyunk, hogy mindenki, minden körülmények között öröklényen maradjon. Ha az Uralkodó megtette kötelességét, úgy a mi köte-

lességünk az, hogy a nemzet nevében megszervezzük a népet, mert királyunk, aki fölöttünk áll, a nemzeti egység jelképe és hiába akarna fegyelmet, pihenés nélküli munkát, ha mi nem segítjük, mert ha mi nem állunk egységesen mögötte, úgy a királyi jóindulat hiábavaló. Eppen ezért minden erőnkkel támogatnunk kell, mert az Isten segít bennünket és megáldja azt a munkát, amely sikerrel kecsegteti az ujjászervezett Frontot. Éljen a király! Isten éltesse az urakat!

Az ülésen Tatarescu miniszterelnök is felszólt. Beszédében felhívta a jelenlévőket, hogy

állítsák a front szolgálatába az ország összes értékes elemét.

— Félre kell tenni a magánérdekeket és el kell feleltetni az egykori harcokat és azokat a csapásokat, melyeket az egykori ellenfelek egymásnak adtak, vagy egymástól kaptak. Csakis egyet szabad szemelőtt tartani és pedig azt, hogy egységesen kell hozzáfogni a munkához, amelyet csak így koronázhat siker.

Ezután felolvasták

az új tartományi és megyei elnökök neveit.

A tartományi elnökök a következők: Bucegi: Mihail Ghelmegeanu. Olt: Ion Gigurtu. Tenger: Mihail Ralea. Alsóduna: Radu Portocala. Nistru: Dr. Cazacu. Prut: Petre Andrei. Suceava: Gh. Vanțu. Maros: Mihail Serban. Szamos: Iuliu Moldovan.

Temes: Silviu DRAGOMIR.

Temesmegye elnöke: Iuliu Costea. Temesvár városé: A. Cosma.

Aradváros szervezeti elnöke: Cotioiu Romulus dr. lett.

A szovjet Achilles-sarka: a kaukázusi olajvidék

A bakui telepek az orosz termelés 81 százalékát adják és Baku az ellenséges bázisoktól csak 750 kilométernyire fekszik

Páris. A szovjetorszag petroleumprodukcioja a második a világon. 1938-ban például Oroszország körülbelül 28 millió tonna ásványolajat termelt, tehát annyit, mint Venezuela, a mellyel Oroszország osztja a világ petroleumprodukciojának második helyét.

Ennek a hatalmas mennyiségnek egy kis része a cári világ fegyvergyarmatáról, Szachalin szigetről került elő. E sziget petroleumporrásai tudvalevőleg japán bérletben vannak és a produkciónak csak jelentéktelen töredéke illeti Oroszországot. Igen gazdag petroleumporrások vannak Turkesztánban és az Ural mentén is, de ezeket csak nemrégiben tárták fel és kihasználásuk még kezdetleges.

A szovjetorszag természetes 81 százalékát a bakui régió szolgáltatta. A fennmaradó 19 százalék kilenczederészét pedig a groznii, majkopi, ebblai és más kaukázusi kutak.

A bakui petroleumporrás igen kiterjedt: az ásványolajrétegek Biji-Eybattól kezdődően egészen az Apseron félszigetig, ötven kilométeres sugarakat fognak át és a Káspi-tó alatt is folytatódnak. E terület petroleumporrásainak a sűrűsége a legnagyobb a világon: huszszor sűrűbb, mint a kaliforniai petroleumporrásoké. Ezt a sűrűséget a rétegeknek a gazdagsága magyarázza. Az 1932-es petroleumporrás-konferencia a bakui terület kapacitását, 2 milliárd 882.000.000 tonnára becsülte.

Nem kevésbé értékesek a többi kaukázusi petroleumporrások. A groznii forrásvidék kapacitása pl. 900.000.000 tonna nyersolaj.

Azonban a kaukázusi petroleumporrás az orosz óriás Achilles-sarka, miután Moszkva éppen e ponton sebezhető a legkönnyebben. A legközelebbi angol repülőbázisok Irakban fekszenek. E bázisoktól Baku csak 750 kilométer, sőt, ha az angolok legújabb iraki flottatelepeiket kiépítik, csak 600 kilométer távolságra fekszik. Az

angol bombavetőknél egyetlen sikeres akciója elég lenne ahhoz, hogy az egész petroleumporrásvidék a láng és a füst óriási geizirjévé változék. Ez a látvány különben nem lenne egészen ujszerű a kaukázusi vidékeken, ahol a groznii kutak jelentős része egy szabotázs következtében egyszer már kigvulladt.

Feltéve azt, hogy a bakui forrásokat az orosz légvédelem meg tudná menteni, az angol bombavetőknél elég lenne szétrombolni azokat a vezetékeket, amelyek a kaukázusi siklókon át Bakutól Batumig viszik a petroleumot. A szovjet katonai gépezete egyszerűen nyikorogni kezdene. Eppen ezért fölötébb valószínűtlen, hogy a Szovjet Ázsia felől újat merjen huzni Angliával.

Elsüllyesztették a Darling angol torpedórombolót

Londonból jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a Darling nevű torpedóromboló megtorpedózás következtében elsüllyedt. Egy tisztet és négy tengerészt sikerült megmenteni. A hajón négy 120 milliméteres és hét könnyű

TESTA

Megfázás hűlés szűrés ellen

T. Sidorovici

ünnepélyes látogatása Nápolyban

az olasz trónörökösnel

Szerdán előadást tart az olasz rádióban

Nápoly. (Rador). A román delegáció Teofil Sidorovici vezetésével, valamint Petrescu ezredes római katonai kíséretében tegnap fél 11 órakor Nápolyba érkezett. A pájyaudvaron Brancaccio tábornok, hadtestparancsnok és a polgári hatóságok fejei üdvözölték a vendégeket. Két kisleány virágcsokrot nyújtott át Sidorovicinénak és Camarasescu kisasszonynak. Az üdvözítő beszédet Milone képviselő mondta, majd pedig a fascista ifjuság zenekara a román királyhimnusz, az olasz királyhimnusz és a Giovinezza-t játszotta.

Negyed 12 órakor Sidorovici országparancsnokot hosszú és barátságos kihallgatáson fogadta a piemonti herceg, trónörökös. A palota előtt összegyűlt tömeg lelkesen ünnepelte Sidorovicit. Déli 1 órakor Milone képviselő, a nápolyi facista párt főtitkára a Savoya fedélzetén disztribúciót adott. Délután 5 órakor a román vendégek részt vettek a nápolyi művészeti klubban rendezett előadáson. Itt a zsufolt teremben Isopescu professzor tartott előadást az olasz irodalomról Romániában. Ezután filmet mutattak be azokról a megvalósításokról, amelyek II. Caroj király kezdeményezéséhez fűződnek.

Sidorovici Teofil országparancsnok szerdán este 20 óra 20 perctől előadást tart a római rádióban román nyelven, majd 20 óra 45 perckor olasz nyelven. Az előadásokat a Bari I. és a Róma II. átlomások közvetítik.

Súlyos börtönbüntetést kapott

Brammer Pál, a világhírű Simon Böske férje

Budapest. Simon Böske az egykori szépségkirálynő férje Brammer Pál belvárosi posztókereskedő árdrágási ügyében vasárnap délután hirdetett ítéletet az uzsorabíróság. Eszerint Brammer Pált árdrágás büntette miatt 3 és fél évi börtönrre, politikai jogainak felülgészésére, 20 ezer pengő pénzbírságra és 157.930 pengő vagyoni elégtételadásra ítélte a bíróság. A törvényszék megállapítása szerint a jogtalan haszon mérleke egyes áruknál 18—50 százalék között mozgott. Az ítélet még 10 évi hivatalvesztést is megállapít. Az ítélet még nem jogerős, mert az ügyész súlyosbírást, a védő és a vádlott pedig felmentésért fellebbezett. Az ügyész indványára a bíróság fenntartotta Brammer letartóztatását és elrendelte a biztosítási végrehajtást a vagyoni elégtétel erejéig. A védő mindkét intézkedés miatt fellejyomódat jelentett be és közölte, hogy a 157.930 pengő bírói letétbe fogják helyezni.

FORUM filmszínház.

Telefon: 2010.

Ma premier!

A szezon legnagyobb és az utóbbi évek legszenzációsabb kémdramája

A FÖLDALATTI FRONT

BRIGETTE HORNEY és NEIL HAMILTON-al

A Németországból emigrált Brigitte Horney első milliós amerikai filmje.

Uj román hiradó a lejjebb eseményekkel és színes MICKÉY-MAUSE pótműsor.

Előadások: 5, 7.15 és 9.30-kor.

3 kor matiné előző hélyarakkal.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sargóncim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre 420 „ || Egy hónapra 70 „

Sven Hedin 75 éves

Most, amikor a világ minden részéből Európa felé fordulnak, ahonnan izgalommal várják a háborús híreket, a robbanó, vérző és hősiesekkel borított csaták közelében: Stockholmban egy világhírű ember ünnepli csendben 75-ik születésnapját. Sven Hedin, a Himatája jégcsucseinak meghódítója, Tibet ezer rejtelmének feltárója, aki csak nemrégiben emléktárgyainak értékét ajánlotta fel a finn hadsereg megsegítésére, baráti körben, szerényen, visszavonulva hegyvidéki születésnapját érkezteti el. Még hét esztendővel ezelőtt a nankingi kormány felkérésére Kína és Sianki-ang közötti területet kutatta fel, még pár évvel ezelőtt frissen és fiatalosan vállalkozott nagy utazásra és ajánlotta fel hatalmas tudását az emberiség javára, de most nem kedvez az idő az ilyenek számára. Mit ér a tudás, ha dörögnek az ágyuk? Sven Hedin nem a kora miatt kényserlőtlen életmódjára, hanem az emberiség pusztítani vágyása gátolja meg őt abban, hogy új felfedezésekkel gazdagítsa a haláltán világot.

Sven Hedin 1865-ben született Stockholmban és 1885-ben Bakuba került egy előkelő családba, mint nevelő. Első tanulmányait 1886-ban indult szerény keretű Perzsiába, innen visszakerült Svédországba, ahol tanulmányait fejezte be, majd a svéd király megbízásából utazott Észak-Perzsiába, Turanba, később pedig tanulmányait folytatására Upsalába, Berlinbe és Halleba ment. Három éven keresztül 1894-től kezdve a Pamir-tavak környekét járta be, majd a Takjanakán sivatagot utazta be. A századforduló idején a legnagyobb felfedezését tette meg, tisztázta Tarim topográfiaját, bejárta Nyugat- és Közép-Tibetet, a Gobi sivatagot, igazolta Lóczy Lajos által feltételezett Transzhimatája fennállását. A világháborús időben otthonában élt, a világégés után körül utazta a földet. Mongóliai expedíció szervezett 1927-ben és három év múlva ezt Pekingből, majd Stockholmból irányította. Ritka képességű tudós szemével járta be a világot, írt tudományos szakkönyveket, színes utalirásokat és népszerű könyveket. Svédül írt, de csaknem minden nyelvre fordították munkáit. Legnagyobb népszerűsége: „Ázsia sivatagain keresztül”. „Három év Tibetben” és a „Rejtjelmes India felé” című munkáival tett szert.

Születésnapja alkalmából gyűjtéményes kiadás jelenik meg Stockholmban és az egész művelt világ szerencsekívánatait továbbítja a nagy tudós fejé. Hírel nemet vezér és kancellár háviratilag fejezte ki üdvözlését és ebből az alkalomból a német sas-rend nagykeresztjével tüntette ki Sven Hedin.

— **IDŐJÓSLAT.** A hőmérséklet keleten eszikken. Pérdélyben reggeli és éjjeli fagyok, valamint köd lehetőségek.

— **ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT:** Páris 9.99 és feje, London 17.73 és háromnegyed, Newyork 446, Brüsszel 75.02, Mánó 22.52, Amszterdam 236, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrád 10, Bucureszt 3.35.

— Sikorszky tábornok meglátogatta a lyoni lengyel repülőközpontot. Párisból jelentik: Sikorszky tábornok a Franciaországban székelő lengyel kormány miniszterelnök meglátogatta a lyoni lengyel repülőközpontot és itt beszédet mondott. Franciaországban helyreállítjuk a lengyel hadsereget, helyreállítjuk a lengyel repülést és ez most sokkal erősebb lesz, mint a háború kiörésekor. Mindnyájan tudjuk, hogy szeptemberi vereségünk egyik döntő oka hadirepülésünk gyengesége volt s ez lehetővé tette az ellenségnek, hogy néhány nap alatt szétrombolja a főparancsnokság és a harcoló csapatok közti összeköttetést, megbénítsa az egész közlekedési rendszert és így meggyűlölt az egész kezdett mozgósítást. Vereségünket kizárólag az ellenség anyagi, technikai döntő fölénye okozta.

— Nem lehet szó tartalékos tisztek főváltásáról. A bucureszt-i sajtó közli a nemzetvédelmi miniszterium közlését, amely szerint a nemzetvédelmi miniszterium a jövőben egyetlen olyan előterjesztett kérelmet sem vesz figyelembe, amelyben tartalékos tisztek az időleges aktiválásukért folyamodnak. Az utóbbi időben ugyanis számtalan kérvény jutott be a miniszteriumhoz, amelyekben tartalékos tisztek — hivatkozással az összpontosításokra — kérték időleges aktiválásukat. A miniszterium hivatalos közlése értelmében az ilyen kéréseket teljesen figyelmen kívül hagyják, bármilyen fegyvernemről legyen is szó.

— **HUSZADIKÁN FIZETIK A NYUGDÍJAKAT.** Bucuresztből jelentik: Öfelsége II. Carol király tegnap aláírta az a havi nyugdíjakról és köztisztviselői fizetésekről szóló kiutalást. A nyugdíjfizetés 20-án kezdődik.

— Gyászistentisztelet volt Aradon Pop C. Stefan dr. elhalálzásának hatodik évfordulója alkalmából. Pop C. Stefan dr. volt miniszter, a kamara volt elnöke halálának 6-ik évfordulója alkalmából tegnap az aradi g. katolikus templomban gyászistentiszteletet tartottak. A család képviselőiben özvegye és leánya. Birtolon Aurelné jelentek meg. A gyászoló közönség soraiban ott voltak Ioanovici tábornok, Vlad Alexandru tábornok-főpolgármester, dr. Bejan Romulus és Riscutia Moise polgármesterek, továbbá Botioc Alexa dr. volt polgármester, dr. Ispravnic szenátor, dr. Demian Aurel kamarai képviselő és még sokan mások. A szertartást Pop Victor görög katolikus esperes végezte, Ghița és Herlo lelkesek segédletével.

A Golf-áram az oka..?

Végre rájöttünk, hogy minek köszönhető az idén a husz-huszonöt fokos hideget, amelyet csak jörfűtött lakásban, vagy kávéházban lehet gyermekek mosollyal elviselni. Sandström, a híres norvég meteorológus kijelentette, hogy a Golf-áram megváltoztatta irányát és utját északra irányozza. A Spitzbergákon és Skandinávia északi részén ezen a télen enyhe éghellat uralkodott, ellentétben Közép- és Kelet Európával, ahol ebben az évben nagyon is megtanultunk a hidegtől kesztübe dudálni.

— **Ábrahám Simon temetése.** Vasárnap délelőtt temették el általános részvét mellett a régi zsidó temetőben Ábrahám Simon, ismeri aradi vállalkozót. Arad társadalmának tagjai nagy számban jelentek meg az elhunyt végtisztességén. Ott voltak Arad rakközöli is csaknem teljes számban, hogy utolsó útjára kísérjék volt mesterüket.

— **KUBÁNYI ENDRE DR. MIRIGYÁLTETÉSESEL GYÓGYITJA AZ IDIÓTA GYERMEKEKET.** Budapestről jelentik: Az Esti Újság című budapesti lap hatalmas riportban számol be dr. Kubányi Endre egyetemi magántanár rendkívül érdekes kísérleteiről. Kubányi dr. idióta gyermekeken mirigyáلتetési kísérleteket hajtott végre. A szüretük óta idióta gyermekek a műtét után pár hónapra járni, beszélni, nevetni kezdtek. Eddig huszonnyolc esetben sikerült a kísérlet.

Legelősebb temetkezési vállalat a
KLUG TESTVÉREK Bul. Reg. Ferdinand 37.
Sajtó készítmények.
Telefon Arad 14-30. Tel. Ujarad: 20-22.

— Felmentő ítéletet hirdetett több ügyben a temesvári árvédelmi bíróság. Tudósítónk jelenti: A városi árvédelmi bíróság a Palace, Lloyd és Carlton kávéházakat árdragítás miatt nagyobb összegű pénzbüntetésre ítélte. Az ügy fellebbezés folytán a törvényszék elé került, amelynek most volt a tárgyalása. A törvényszék felmentő ítéletet hozott, mert a három kávéház luxushelyiség s a maximális árak nem vonatkoznak rájuk.

Erthető

— És mondja, Mancika, miért nem akar a feleségem lenni?
— Tudja, nem kockáztathatom meg, hogy a gyermekeim magára hasonlítsanak.

Katonai okokból el kellett halasztani a Japán—Formosa közötti légijárat megindítását

Tokió. (Rador). Egy japán illetékes személyiség kijelentette a képviselőház költségvetési bizottságában, hogy a Japán és Formosa közötti légi szolgálat megindítását februárról el kellett halasztani, mert Franciaország nem engedte meg a japán repülőgépeknek a francia Indókná feletti repülést és az ottani leszállást. A francia hatóságok azt hozzák fel indokul, hogy a japán repülőgépek bombázták yunani vasútvonalat és ez akadályozza a tárgyalásokat.

— **Vaflanu Aurel városi anyakönyvvezető gyéza.** Súlyos csapás érte Vaflanu Aurel városi anyakönyvvezetőt, akinek felesége, született Terentiu Stella 39 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Az uriaszony már régebben betegeskedett és orvosai, családja hiába tették meg minden lehetőt, hogy megmentse az életnek, a súlyos betegség hétről-hétre jobban és jobban legyűgítette a sokat szenvedett uriaszony szervezetét. Vaflanu Aurelné halála mély gyászba döntötte férjét, valamint két gyermekét, kiterjedt, széleskörű rokonságát és a mélyen sujtott család nagyszámu barátait. Temetése Galsán lesz, ahol kedden ravatalozzák fel az ottani templomban és délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra a családi sírkertbe. Az uriaszony halálának híre nagy részvétet kellett városszerte.

— **Nem utazik Budapestre a Rapid jégkorongcsapata.** Bucuresztből jelentik: A Rapid jégkorongcsapata, melynek Budapesten lett volna lekötött mérkőzése, visszautasította a meghívást. Hír szerint erre azért volt szükség, mert a mérkőzés előreláthatólag oly kis bevételt eredményezne, mely a Rapidnak még a költségeit sem volna képes megtéríteni.

— **Spanyol gyümölcsszállítmány érkezett Franciaországba.** Párisból jelentik: Hétfőn 40 vagon gyümölcs érkezett Spanyolországból Franciaországba. Ez volt az első szállítmány, amely a spanyol polgárháború óta érkezett Franciaországba. A gyümölcsszállítás a francia—spanyol kereskedelmi szerződés alapján történt.

— **Tizenegy pályázó a Magyar Népközösség bányási főttikári állására.** Temesvárról jelentik: A Magyar Népközösség bányási tagozata tudvalevően pályázatot írt ki a főttikári állás betöltésére. A pályázat határideje lejárt, összesen tizenegy pályázat érkezett. A bányási tagozat elnöksége a napokban dönt az állás betöltéséről. Miként már a pályázat kiírásakor kihangsúlyozták, jogvégtetteket előnyben részesítenek.

— **Török Lajos nagyváradi karkáplán, a jeles hitvánok tartja az aradi hívek számára a lelkigyakorlatokat.** Az aradi minorita templomban, mint minden esztendőben, ez alkalommal is a tavasz kezdetén tartják meg az aradi hívek számára a lelkigyakorlatokat. Az aradi római katolikus plébánia ez alkalommal is az egyik legkitűnőbb hitvánokat hívta meg a szószékre: Török Lajos nagyváradi karkáplán tartja majd meg a lelkigyakorlatot, amely március 10-én kezdődik és március 17-ig tart. A lelkigyakorlatok a kitűzött időpontban minden este hét órakor kezdődnek a minorita templomban.

— **Tartsunk rendet az autobuszokon!** Az aradvárosi územek (ICA) igazgatósága felhívja a városi társasgépkocsikon utazó közönség figyelmét arra, hogy az autobuszokra való felszállás csak a hátulsó ajtón, míg a leszállás kizárólag az elől levő ajtón keresztül történhetik. A rend kedvéért a közönségnek be kell tartania ezeket az intézkedéseket és alá kell vetniök magukat a jegykezelők ezirányú felszólításainak. Ellenkező esetben a zavartkeltő utasok késedelmet okoznak a társasgépkocsik előirt menetében és érdemtelen fegyelmi büntetéseknek teszik ki a jegykezelőket.

— **A fejfájás és a migrén, akkor, ha ezek a béli működés és a gyomoremésztés zavarairól erednek, gyakran már egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz használata után is megszűnnek.** Kérdezze meg orvosát.

— **Százkilós bombákkal törték össze a Duna legelő Vaskapunál.** Belgrádból jelentik: A hideg hullám nyugat felől előtolódva, elérkezett Jugoszláviába is. Versecen minusz 31 fokos hideget mértek. A Vaskapunál a Duna jégtorlasza 29 kilométer hosszú és egyes helyeken négy méter magas. A különösen veszélyes helyeket repülőgépekről száz kilós bombákkal bombázták, hogy a jégtorlaszokat összetörjék. A bombázás következtében a víz színe a veszélyeztetett pontokon már egy fél méterrel esett. A Morava torkolatánál képződött jégtorlaszt még nem sikerült szétrobbantani.

— **Ujabb eltűnés.** Kapp Antal, V. Ureche-uccai lakos bejelentette a rendőrségen, hogy 21 éves, Béla nevű fia eltűnt otthonról. Az eltűnt felkutatására megindult a vizsgálat.

— **Rendőrségi hírek.** Czako Antal, Poetului-ut 29. szám alatti lakásában betörő járt. Az eddig még ismeretlen tettes közel 10 ezer lei értékű ruhaneműt vitt magával. — Betörő járt Mikó János, Tiberiu-ucca 12. szám alatti lakásában is, ahonnan különböző ruhákat lopott el. — Caracomi Dimitrie aradi vendéglős feljelentést tett egy általa ismert személy ellen, aki sorozatos módon tízezer lei értékű holmit lopott el tőle.

Wizó-ban ma, kedden délután 6 órakor légvédelmi előadás.

„AURORA“ Colectura játékosai a következő nagy nyereményeket nyerték:

Lei 3,000.000 Hárommillió Leit nyert a 83103 szám Bucuresti.

Lei 200.000 Kettőszázezer Leit nyert a 176219 szám Bucuresti.

Ezenkívül több közép és kis nyeremény.

Helyi bizományos: **Aradmegyei Takarékpénztár Rt., Arad.**

A kolozsvári hadtestparancsnokság legújabb rendelete a katonai zónában lakó polgárokra vonatkozólag

A kolozsvári 6. hadtestparancsnokság legújabb két rendelete alapján, a nagyváradi rendőrség állambiztonsági hivatala a következőket hozza a katonai zónában lakó polgárok tudomására:

A rendelet értelmében, amikor egy katonai zónában lakó polgár elveszti fényképes és katonai jellegű felbélyegzett személyazonossági igazolványát, köteles azonnal kérvényt benyújtani a helyi rendőrség parancsnokságához. A kérvényben az illető

polgár tartozik bejelenteni, hogy személyazonossági igazolványait milyen körülmények között vesztette el.

Amennyiben a vizsgálat során kiderülne, hogy az illető rosszakarátu módon, bizonyos célzottsággal hagyta el, vagy semmisítette meg személyazonossági igazolványát, vagy azt gyanús személynek adta volna át, az illetőt azonnal eltávolítják a katonai zónából, eljárás indul ellene és átadják a katonai bíróságnak.

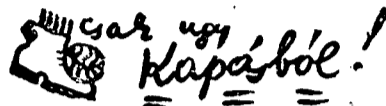
Formában a Venus és a Rapid

Bucuresti. A két vezető bucaresti-i csapat vasárnap már komoly edzéssel készült a tavaszidény-kezdésre és mindketten jó formáról tettek tanubizonyosságot. Az eredmények:

Venus—FC Ploesti 6:1 (2:0) A Venus csatársora jól működött. A gólokat Humis (3), Carciog (2) és Ploesteanu szereztek.

Rapid—Monit. Oficial 4:0 (2:0). A Rapid „tartalékos” csatársora is jól játszott. Sinos (2) Bogdan és Capusan lötték a mérkőzés góliját.

O APRILISBEN KERÜL LEBONYOLÍTÁSRA A MAGYAR—NÉMET LABDARUGÓMÉRKÖZÉS. A Magyarország és Németország együttesei között lejátszásra kerülő labdarugó mérkőzés időpontját április 7-re tűzték ki. A mérkőzés a berlini olimpiai stadionban kerül lebonyolításra.

Resicán az UDR a Kinizsivel barátságos mérkőzést játszott és a rescai csapat 11:1 (6:0) arányú fölényes győzelmet aratott. Góljait Pecurar (3), Negreu (2), Spielmann (2), Ceice (2) és Dragoescu (2) osztózkodtak, a Kinizsi gólját pedig Bajusz érdeme.

Drezdában a német és olasz birkózó-válogatottak találkoztak, ezuttal elsőtben. Az érdekes birkózó-versenyt, amelyet 4.000 néző nézett végig, a németek 6:1 arányban nyerték meg.

A magyar csapatok az elmaradt hajnoki forduló helyett barátságos edzőmérkőzéseket bonyolítottak le, amelyek során a Ferencváros nagy meglepetésre 7:0 arányú vereséget szenvedett az Elektromostól. Az eredmények a következők: Elektromos—Ferencváros 7:0. Gamma—Törekvés 4:4. Újpest vegyes—UTE 8:1. Újpest vegyes—BLK 6:4.

Svájchban befejeződtek a magyar légkorong-válogatott portyamérkőzése és a két utolsó mérkőzés közül az egyiket megnyerték, a másikat elvesztették a magyar korongozók. Lausanneban 5:2 (2:2, 0:0, 3:0) arányban győzött a budapesti csapat Miklós Gergely góllaival. Zürichben viszont a dávosi Torrianinivel megérdemelt helyi csapattól 9:2 (3:1, 4:1, 2:0) arányban szenvedtek vereséget. A kitűnő svájci válogatott csatár csomaga 6 gólt ütött, a magyarok gólijait pedig Gosztonyi és Miklós szereztek.

Szolnokon a Szolnoki MÁV csapata a Kecskeméti AC ellen játszott edzőmérkőzést és a válogatott Kolláth és Szántó nélküli fiatal szolnoki csapat 6:2 (3:2) arányban győzött.

SPORT KÖZLÖNY

Gabriel Marinescu:

Lehetséges, hogy megváltozik a nemzeti bajnokság beosztása

Az FRFA elnökének nyilatkozata

Bucuresti. Az egyik bucaresti sportlap interjújt közöl Gabriel Marinescival, az FRFA elnökével, aki az aktuális sportproblémákról nyilatkozott a szezonkezdés előtt.

— A szövetségi közgyűlés előtt kijelentettem — mondotta Marinescu —, hogy senki sem nélkülözhető a szövetségi vezetők közül. Ha úgy adódna, hogy valamelyik ezuttal nem kerülné be a szövetségi vezetőségébe, ez nem jelentheti azt, hogy az illető feleslegessé vált, hanem csupán azt, hogy mindenképpen rendelkezik ugyan a szükséges képességekkel, nem juthat egyszerre a szövetség tisztikarába. Komoly, intelligens sportembereknek ezt meg kell érteniük és ha bizonyos ideig kényszerpihenőre is vannak jelve, ez nem lehet és nem szabad ok legyen arra, hogy beszüntessék a sportért folytatott tevékenységüket.

— A válogatott csapatunkra ezévbén nagy feladat vár. Jugoszlávia, Olaszország, Magyarország, Németország mind-mind olyan ellenfelek, amelyek ellen teljes erőfelfejtésre lesz szükség, ha tisztességesen akarunk szerepelni. Nem várok csapatunktól meglepetésszerű győzelmeket a válogatott mérkőzések során, hanem tisztességes, becsületos és főleg sportszerű szereplést.

A nemzeti bajnokság ideji beosztását — folytatta Gabriel Marinescu — őszintén szólva már kezdettől fogva nem találtam megfelelőnek. Sok egyesületnek okozott kellemetlenséget az 1939—40. évi beosztás és ezek orvoslására lehetséges, hogy az idény végén a beosztás megváltoztatását fogjuk eszközölni. Azt tanácsolom azonban az egyesületeknek, dolgozzanak komolyan, igyekezzenek, nehogy az idény végével kejelemetlen meglepetések forduljanak elő.

Szép küzdelmek után Streza Mircea győzött az ifjusági törvívóversenyen

A kulturpalotái vívóteremben ifjusági törvívó-verseny került lebonyolításra vasárnap délután, amely nagyon szép és élvezetes küzdelmet hozott a jóképességű vívók között. A versenyen hét versenyző állt starthoz és az elsőséget Streza Mircea szerezte meg veretlenül Cosma Ilie előtt, aki egyetlen vereségét Strezától szenvedte el. A két elsőn kívül a többiek is kitűntek iskolázott vívásukkal. Az egyes összecsapások a következő eredményeket hozták:

Streza: Schauer ellen 4:3, Donat ellen 4:1, Tauszk ellen 4:1, Olariu ellen 4:1, Kandel ellen 4:0, Cosma ellen 4:0.

Cosma: Schauer ellen 4:3, Donat ellen 4:1, Tauszk ellen 4:1, Olariu ellen 4:0, Kandel ellen 4:1, Streza ellen 0:4.

Schauer: Donat ellen 4:2, Tauszk ellen 2:4, Olariu ellen 4:2, Kandel ellen 4:3, Streza ellen

3:4, Cosma ellen 3:4.

Donat: Schauer ellen 2:4, Tauszk ellen 4:0, Olariu ellen 3:4, Kandel ellen 4:1, Streza ellen 1:4, Cosma ellen 1:4.

Olariu: Schauer ellen 2:4, Donat ellen 4:3, Tauszk ellen 4:2, Kandel ellen 3:4, Streza ellen 1:4, Cosma ellen 0:4.

Kandel: Schauer ellen 3:4, Donat ellen 1:4, Tauszk ellen 4:1, Olariu ellen 4:3, Streza ellen 0:4, Cosma ellen 1:4.

Tauszk: Schauer ellen 4:2, Donat ellen 0:4, Olariu ellen 2:4, Kandel ellen 1:4, Streza ellen 1:4, Cosma ellen 1:4.

A végeredmény a fenti mérkőzések alapján így alakult:

1. Streza Mircea 6 győzelem, 2. Cosma Ilie 5 győzelem, 3. Schauer János 3 győzelem, 4. Donat V. 2 győzelem 17 kapott és 15 adott tuss.

A Carpati csapata jutott tovább a Román Kupában

Carpati—Olimpia (Bucuresti) 4. 0 (1:0)

Nagybánya. Mintegy 500 néző előtt került sorra az idény első hivatalos mérkőzése: a tavalyi döntőtől végződött kupamérkőzés megismételt összecsapása. A Carpati Pernecki (2), Szőke és Gallis góllaival biztosan győzött és így a nagybányai csapat kerül össze a resicai MTE-vel a Kupa következő fordulójában.

Bele eződött az országos bajnoki korcsolyázó-verseny

Kolozsvár. Vasárnap fejeződött be a bajnoki gyors- és műkorcsolyázó-verseny, amely élénk érdeklődés mellett folyt le. Az eredmények a következők:

Gyorskorcsolyázás: 1. Gál (Mures), 2. Gebefügi (Kolozsvár KE), 3. Sándor (KKE).

Műkorcsolyázás: (férfiak): 1. Turusanco (Venus), (Nők): 1. Petronica (Brassó), (páros): 1. Grubert, Heiser (Bucuresti).

TEKESPORT

E héten megindulnak az egyéni versenyek,

melyek mint már megemlékezünk róla, minden fura kújon-kújon 3.3 dobást téve történnek kétszeri kísérlettel. Minden egyesület saját pályáján rendezi meg a versenyt, egy hivatalos kiküldött jelenlétében. Elsőnek az Infratirea bonyolítja le az egyéni versenyt saját versenyzői számára és azt e héten szerdai tréningnapján kezdi meg.

JÓ EREDMÉNYEKET HOZOTT AZ INFRA-TIREA VERSENYE. Szombaton és vasárnap rendezte meg és folytatta le a Nagy Béla vendéglő versenypályáján az Infratirea férfi és női egyéni tekeversenyt, mely nagy versengés után jó eredményekkel zárult. A hölgyek versenyében Vas Maca lett első 10 fával, 2. Rázné 9 fával, 3. Hangané 9 fa, 4. Valkay Rózi 9 fa. A férfiak versenyt Beufjer nyerte 18 fával, 2. Hanga 18 fa, 3. Berkovits 17 fa, 4. Szirbusz 17 fa, 5. Nagy Béla 1. 17 fa, 6. Schauer 17 fa.

INFRA-TIREA NYERTE A HATOS CSAPAT-VERSENYT. A Transilvanja versenyén megrendezett hatos csapatverseny, mint megirtuk holteversennyel végződött, mikor is úgy az Infratirea, mint a Prietenii 141 fát értek el. A holteversenyt eldöntő rádobást vasárnap végezte el a két csapat, amelyből az Infratirea hatos csapata került ki győztesként 131 fával, így az első díj az Infratirea birtokába jutott.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megszűnik az aradi iparfelügyelőség

Megjelent a hivatalos lapban a megszüntetést elrendelő határozat — Arad és Hunyadmegye a temesvári iparfelügyelőség hatáskörébe kerül

A Monitorul Oficial 39. száma 375—1940 szám alatt királyi dekrétumot közöl, amelynek értelmében 1940. február elsején hatályos megszűntetik az aradi iparfelügyelőséget és ennek körzetét — vagyis Aradmegyét és Hunyadmegyét — a temesvári iparfelügyelőség hatáskörébe utallják. Arad ezzel ismét elvesztí egyik jelentős intézményét és ez a veszteség annál súlyosabban érinti Aradot, mert hiszen ez a város olyan feltett iparral, jelentős ipari üzemekkel rendelkezik, amelyek minden körülmények között indokoltá tették azt, hogy Aradon önálló iparfelügyelőség működjön.

Az aradi iparfelügyelőség élén tudvalevőleg hosszú éveken át Trimbitioni Traian iparfelügyelő állott, akit az elmúlt évben Bucurestibe helyeztek és a nemzetgazdasági minisztérium textilosz-

tályának vezetésével bízták meg. Trimbitioni Traian Aradról való eltávozása után végleges utódot nem neveztek ki és az aradi iparfelügyelőséget ideiglenes jelleggel Faur Liviu temesvári ipari vezérfelügyelő vezette, aki a minisztérium rendelkezése értelmében hetenként kétszer látogatott el Aradra. A végleges utód kinevezésére most már nem is kerül sor, mert hiszen a Monitorul Oficialban megjelent rendelet következtében rövidesen megkezdik az aradi iparfelügyelőség alközüztetését.

Egyébként ugyancsak a Monitorul Oficial február 16-iki száma közli a nemzetgazdasági miniszternek azt a rendelkezését, amelynek értelmében Trimbitioni Traiant 1939. április elsején hatályos véglegesen központi szolgálatra osztják be-

Constantinescu bankkormányzó

A Jegybank aranyfedezete meghaladja a törvényben előírt százalékarányt

Het és félmillióval emelkedett a Banca Nationala kereskedelmi váltótárhoja

A Banca Nationala vasárnap délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlését. Mitita Constantinescu pénzügyminiszter, bankkormányzó elnökletével. A bankkormányzó beszédében többek között a következőképpen körvonalazta a Jegybank múlt évi tevékenységét.

— Megvédtük és támogattuk a betétesek vagyonát, és ezáltal támogattuk a hitelintézeteket is. Megvédtük az értékpapirokat és sikerült elkerülnünk azokat az árfolyamhullámzásokat, amelyek károsak lehetnek volna azokra, akik vagyonukat értékpapirokba fektették. Támogattuk a mezőgazdákat és mi finanszíroztuk teljes egészében az 1939. évi buza-termés értékesítését. Támogattuk a bankokat, a kereskedelmet és az ipart és hitelek révén megkönnyítettük mindezek működését a válságos időkben. Megvédtük és támogattuk a nemzeti valutát, valamint a nemzetvédelmet és a hadfelszerelést. Mindvégig az egészséges pénzügyi és hitelevél szintjén maradtunk és a mai napig sem kellett alkalmaznunk az 1939. szeptemberi rendelet törvény azon felhatalmazását is, amelynek értelmében jogunkban áll a bankjegyek fedezetébe devizákat is bevonni. Aranyfedeztünk ma is magasabb százalékon mozog, mint amennyit a törvény előír.

A közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul a bankkormányzó bejelentését, majd pedig megbízott ügyvezetőknek C. Stoicescut, M. Romniceanul s Gh. Leont, felügyelő bizottsági taggá pedig Ijic Mecut választotta meg.

A Jegybank évi jelentése egyébként többek között a következő érdekes adatokat tartalmazta:

Az ország gazdasági élete szempontjából a Jegybanknak egyik legfontosabb üzletága a visszleszámitolás. A Jegybank kereskedelmi váltótárcája 11.525.660.000 leiről a múlt év végéig 18.881.991.000 leire emelkedett. A növekedés 7.356.331.000 leire emelkedett. A 19 milliárdos váltótárcából 1.838.470.000 lei a fiókokra, a fiókoknál a váltótárca 80 százalékkal, a központnál pedig 70 százalékkal növekedett. A váltóadószok foglalkozása szerint a Jegybank 222.374 mezőgazda-váltót (65-04 százalék), 47.453 kereskedői váltót (13,45 százalék), 19.667 nagyipari váltót (5,57 százalék), 6510 kisipari váltót (1,84 százalék) és 49.656 egyéb váltót számitolt le.

A Banca Nationala giróforgalma 1939-ben 481.987.523.000 leit tett ki, ami 148 milliárdal haladja meg az 1938. és 282 milliárdal több, mint 1932-ben, amidőn a legalacsonyabb volt a giróforgalom. A giróforgalomnak 17,29 százalékát a Jegybank készpénzben, 82,75 százalékát pedig hitellevelekkel bonyolította

le. A 482 milliárdos giróforgalmat a Jegybank 789.388 tételben bonyolította le, ami napi 2829 tételes átlagnak felel meg.

A múlt év október 1-ig a Banca Nationala bonyolította le az állam megbízásából a devizaforgalmat. Az 1939. október 1-i királyi rendelet a Külkereskedelmi Hivatatra ruházta át a devizakereskedelm, illetőleg az ezzel kapcsolatos ügyletek lebonyolítását. Az új külkereskedelmi rendszer szerint a Banca Nationala csak az állam devizasükségletét látja el.

A Jegybank jelentése szerint, a múlt évi 26.798 millió lei értékű exportból 24 milliárd 216 millió lei értékű volt a kompenzációs export. Az exportból 47 százalékot tett ki a petroleumkivitel, 26 százalékot a gabona, 19 százalékot egyéb termék és 8 százalékot a fűrészárú kivitel. A fenti export ellenértékéből a petroleumtermékek kiviteléből 8 milliárd 836 millió lei értékű (47 százalék), a gabonakivitelből 5 milliárd 342 millió lei értékű, a fűrészárú kivitelből 1 milliárd 482 millió (8 százalék), egyéb termékek kiviteléből pedig 3 milliárd 75 millió lei értékű (16 százalék) devizát szolgáltatottak be a Jegybanknak.

A külkereskedelmi minisztérium első intézkedései

Megszűnik a Külkereskedelmi Hivatal

A nemzetközi politikai és gazdasági helyzet alakulása fokozott jelentőséghez juttatta a nyersanyagtermelő és exportőr államokat. Románia tudvalevőleg Európának, Oroszországon kívül a legnagyobb nyersanyagtermelő országa és így exportunknak döntő fontossága van az ország gazdasági életében. A külkereskedelemnek ez a megnövekedett jelentősége tette szükségessé egy olyan önálló minisztérium felállítását, amely kizárólag a külkereskedelemmel kapcsolatos problémákat öleli fel. A kormány előterjesztésére Ófelsége, a király szentesítette a külkereskedelmi minisztérium felállítására vonatkozó rendelet törvényt és a minisztérium élére Ion Christu államminisztert, a külügyminisztérium külkereskedelmi igazgatóságának éveken keresztül volt vezetőjét, a kijűnő szakembert nevezte ki.

A külkereskedelmi minisztérium államtitkárai: Emil Marian, a Kiviteli Intézet volt igazgatója, a nemzetgazdasági minisztérium államtitkára és Petre Logadi, Miniszteri tanácsosok: dr. Mircea Nonu és Chr. Emanoil, a Banca Nationala delegátusa.

Az új minisztérium hatáskörébe kerülnek a külkereskedelemmel kapcsolatos összes ügyek, melyek eddig a nemzetgazdasági minisztérium vagy más minisztérium hatáskörébe tartoztak.

A pénzügyigazgatóságok március 31-ig fogadják el adó fejében az adóbonokat

Több pénzügyigazgatóság kérdést intézett a pénzügyminisztériumhoz, hogy meddig fogadják el az adóbonokat az állammal szembeni adószok törlesztése fejében. Ezekre a kérdésekre válaszolva a pénzügyminisztérium most közölte, hogy az 1939. április elsején törvény értelmében a pénzügyigazgatóságokhoz elhuttatott adóbonok értékének visszafizetése 1940. április elsejétől számított öt év leforgása alatt történik meg. Így tehát az adóbonok, a törvényes rendelkezések figyelembevételével, az állammal szembeni tartozások törlesztésére 1940. március 31-ig fogadják el. A további eljárásra vonatkozóan a minisztérium idejében értesíti majd a pénzügyigazgatóságokat.

A kékkövet közzükségletti cikkek minősítették

A nemzetgazdasági miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a kékkövet közzükségletti cikkek nyilvánították. Ezzel a minisztérium a szőlősgazdák egy régi kérésének tett eleget, amennyiben módot adott ezáltal a kékkő árának maximálására.

Félfizetést kapnak

a katonai szolgálatra behívott nő magánalkalmazottak

Bucurestből jelentik: A munkajogi minisztérium véglegesen szabályozta a katonai szolgálatra behívott köz- és magánosztályú családtagjainak segélyezését.

Azok a kereskedelmi és ipari alkalmazottak, akiknek legalább két évi szolgálati idejük van annál a vállalatnál, amelytől bevonnak behívásuk egész idejére fél fizetésüket élvezik. A rendelkezés nem vonatkozik csak azokra a vállalatokra és üzemekre, amelyeknél legalább öt alkalmazott dolgozik. Az alkalmazottak csak abban az esetben kapnak fél fizetést, ha nőek, vagy családfenntartók.

A behívott munkásokra vonatkozóan a minisztérium most tanulmányozza a helyzetet.

— A tizezer liternél nagyobb tartalmu fémtartályok eladása, vagy bérbeadása, csak a petroleumkormánybottság jóváhagyásával eszközölhető. Gheron Netta petroleumkormánybiztos rendeletet írt alá, amely szerint a 10 ezer liternél nagyobb tartalmu fémtartályok felszerelése, eladása, bérbeadása, vagy bármilyen formában való elidegenítése csak a petroleumkormánybottság előzetes engedélyével történhetik. Ennek a rendeletnek végrehajtását a rendőri, közigazgatási és katonai hatóságok, valamint az ipari és bányászati felügyelők ellenőrzik.

A minisztérium kebelében öt igazgatóságot szerveznek: 1) Importigazgatóság, 2) Exportigazgatóság, 3) a külföldi fizetések igazgatósága, 4) a külkereskedelmi és fizetési egyezmények igazgatósága, 5) számviteli és személynzeti igazgatóság.

Az új minisztérium felállításával megszűnik a Külkereskedelmi Hivatal (OSS). A külkereskedelmi minisztérium első teendője információk szerint, az lesz, hogy likvidálja a régi exportügyleteket. **Igy újabb 15 napos határidőt fognak kapni az exportőrök a szeptember 17. előtti exportból származó devizák likvidálására, ugyanakkor 15 napos határidőt fogadni a minisztérium az importőröknek is, hogy lejárta, azonban ki nem használta transzferengedélyeket a lebonyolított import kifizetésére felhasználhassák.**

A külkereskedelmi minisztérium felállítását gazdasági körök örömmel üdvözlik, egyrészt mert az új minisztériumtól azt remélik, hogy az a külkereskedelem menetében új ritmust fog bevinni, amely megvorsítja a szükséges formások lebonyolítását, másrészt pedig lehetővé teszi, hogy a nemzetgazdasági minisztérium mentesülve a külkereskedelem irányításával járó munkatöbblettől, intenzívebben foglalkozzék a gazdasági élet egyéb problémáival.

Legújabb jelentéseink:

Svédország már a háboru kitörésekor közölte Finnországgal, hogy nem adhat katonai segítséget

Oslo: Gusztáv Adolf svéd király a hétfői államtanács ülésén bejelentette, hogy közvetlenül az orosz—finn háború kitörése után a svéd kormány közölte a finn kormánnyal, hogy nem nyújthat részére katonai segítséget. A svéd király hangsúlyozta, hogy erre azért volt szükség, mert nem vállalhatja annak felelősségét, hogy országát háborúba sodorja.

Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség részletes stockholmi jelentést közöl, amelyből kitűnik, hogy Moszkvában igen nagy érdeklődéssel figyelik a finn konfliktussal kapcsola-

tos skandináv politika hullámzását. Minél nagyobb eredményeket érnek el a szovjetsapatok, az angol—francia diplomácia annál kétségbeesettebb tevékenységet fejt ki Norvégiában és Svédországban, hogy ezáltal Svédországot rábírija az Oroszország elleni háborús cselekedetre. A nyugati hatalmak egyelőre azt szeretnék elérni, hogy a Hansson kormány helyett, amely elutasította Finnország kérését, egy olyan kormány jöjjön, amely fenntartás nélkül végrehajtsa az angol—francia háborús célokat. (Rador.)

Angol jegyzék Norvégiához az Altmark ügyében

London. (Rador.) Azon a találkozón, mely szombaton este játszódtott le Kolmann londoni norvég követ és Halifax lord külügyminiszter között a külügyminiszter az Altmark incidensével kapcsolatban az ajanti kérdéseket tette fel, melyeket jegyzék formájában eljuttattak Oslóba:

a) Figyelembe véve, hogy az Altmark jól ismert volt tetteiről, a norvég hatóságok Bergenben átvizsgálták-e és ha igen, mit találtak rajta?
b) Ha a norvég hatóságok felfedezték volna a 300—400 angol hadifoglyot, milyen intézkedéseket fogantatosítottak volna? Megengedték volna-e, hogy ennyi hadifogoly a hajó fedélzetén maradjon?

c) Miért tekintették a norvég hatóságok az Altmarkot békés kereskedelmi hajónak amikor tudták, hogy a Graf von Spee segédhajója volt és hosszabb időn keresztül, mint börtönhajó szerepelt?

d) Ha Norvégia az Altmarkot békés kereskedelmi hajónak tekintette, miért adott utasítást arra, hogy norvég hadihajók kísérjék?

3. Az angol hadihajók által felfogott jelzések, amelyeket az Altmark adott le a DTAK volt, amit az Altmark a nemzetközi szikratáviró forgalomban használt.

4. Függetlenül attól a tényről, hogy az Altmark fel volt fegyverezve és a Graf von Spee német cirkáló segédhajója volt és több hónapon át az angol tengerészek börtönhajóiként szerepelt, a német kormányt terheli felelősség a hamburgi rádió szombat-estj leadásáért, amelyben azt jelentette, hogy ez egy békés kereskedelmi hajó volt, holott mult év júniusában a hadihajók listájára került.

London szerint az Altmark hadihajó volt és nem kereskedelmi gőzös

London. (Rador.) A német kormánynak az a nyilatkozata, hogy az Altmark fegyver nélküli kereskedelmi hajó volt, nagy meglepetést keltett Londonban, ahol a következőket állapítják meg:

1. A Lloyd társaság regisztereiben nem szerepel olyan kereskedelmi hajó, amelyet Altmarknak hívnak.

2. Az 1939. június havában a rádió és rádiótáviró nemzetközi egyesület által kiadott jegyzékben egy Altmark nevű német hajó neve mellett két keresztben fekvő kard jelzés van, ami azt jelenti, hogy ez a hajó hadihajónak kell tekinteni. Ezt a jegyzéket az érdekelt államok adatai alapján állították össze.

Fokozott német tengeralattjáró harera számítanak

Oslóból jelentik: A svéd közvéleményt a legnagyobb mértékben foglalkoztatja az Altmark hajóval kapcsolatban felmerült incidens. A lapok hangsúlyozzák, hogy a részletek hiánya következtében egyelőre nem lehet végleges ítéletet mondani az ügyben s így lehetetlen előre meglátni a bonyodalom közvetett vagy közvetlen következményeit. Kiemelik azt az eljárást, melyvel Norvégia semlegességét megsértették. Az általános vélemény az, hogy minél tovább tart a háború, annál kevésbé lesznek tekintettel a semlegesek elvitathatatlan jogaira. A svéd közvélemény tehát a tengeri háború kiszélesítését várja a semlegesek kárára.

Az ügyet a semleges kormányok a legna-

gyobb figyelemmel vizsgálják meg. A nem hadviselő államok berlini megfigyelői hangsúlyozzák a német körök rosszallását és kérdezik, milyen eljárást fogantatosít Németország az esettel kapcsolatban. Minden valószínűség szerint a német birodalom újabb és még hevesebb akcióba kezd Anglia ellen és számítani lehet a tengeralattjáró- és akna-háború súlyosbodására. Egyelőre nehéz megállapítani, hogy nagyobb német légitámadásról, vagy a tengeralattjáróháború megszigorításáról lesz-e szó, amelynek következtében legtöbbet éppen a semlegesek károsodnának. Még a második lehetőség látszik legvalószínűbbnek. (Rador.)

Német támadások a nyugati arcvonalon

Párisból jelentik: A Havas értesülése szerint az utóbbi három napban a németek erősebb harci tevékenységet fejtettek ki, mint eddig. Az elmúlt éjszaka a németeknek kisebb győzelmei is sikerült elérniük, amennyiben egy kisebb francia egységet megverték. A Niedéről keletre fekvő területen egy

francia külföldi menzét a németek foglyul ejtettek. A halottak számát huszra becsülik. Meglepetésszerű támadást hajtottak végre a németek a front más részén is, a támadást igen erős bombatűz támogatta. A légi tevékenység szünetelt. (Rador.)

Egyre rosszabbodik a japán-amerikai viszony

Tokio. (Rador.) A külügyminiszterium szóvivője a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a japán—orosz kereskedelmi egyezményre irányuló tárgyalások, amelyek Moszkvában folynak, eredménnyel kecsegtetnek. Hozzátette még, hogy az Egyesült-Államok és Japán között kedvezőtlen légkör keletke-

zett, mert a kereskedelmi egyezmény már megszűnt és az Egyesült-Államok kormánya a japán kormány többszöri felhívására sem válaszolt.

Washington. Pittman szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke az Egyesült-Államoknak a külföldi hatalmakkal fenntar-

tott kapcsolatairól folytatott vita során kijelentette, hogy az USA kormánya a háborúba keveredés veszélye nélkül is alkalmazhat megtorló intézkedéseket a jogait nem tisztelő államokkal szemben. Majd ismét több felszólalás után Pittman újból beszélt. Emlékeztetett Japán kínai eljárására, kijelentette, hogy adott esetben szükség lehet arra, hogy az Egyesült-Államok többet tegyen, mint egyszerűen tiltakozzék. Ha azok az okok, amelyek a kormány tiltakozásai alapulnak, alaposak, akkor jogainak érvényben tartása érdekében hozott megtorló intézkedései törvényesek és helyénvalók. Az Egyesült-Államok kormányát nem tarthatja vissza annak az eshetőségnek a félelme, hogy egy távoli hatalom hadat üzen neki. Egyetlen józanul gondolkodó sem üzenne hadat Amerikának, mert minden hadüzenet magával vonná az illető állam gazdaságának romlását és megpecsételné a hadviselő állam sorsát. Lehetséges, hogy megtorlásokra lesz szükség, de viszont tudjuk, hogy nincs szükség egyetlen katonának Ázsiába küldésére sem.

Rooseveltet harmadszor is jelölik

Washington. (Rador.) A demokráta párt kongresszusán július 15-ét állapították meg a párt elnökjelöltjének megválasztására. Thomas szenátor kijelentette, hogy ha megakarnák akadályozni a republikánusok uralomra jutását, nincsen más hátra, minthogy Rooseveltet harmadszor is jelöljék.

Eden visszatért Londonba

Londonból jelentik: Eden angol dominiumügyi miniszter hétfőn repülőgépen visszaérkezett Londonba. (Rador.)

LAPZÁRTA:

London. A Rostock nevű német kereskedelmi hajót, amelynek 2330 a tonnatartalma, francia hajók elfogták mielőtt a hajó legénységét elpusztította volna magát. A német gőzös a háború kezdete óta Vigo kikötőjében tartózkodott és most megkísérelte, hogy német kikötőbe jusson. A francia hajók a német gőzöst angol kikötőbe kísérték. A Rostockkal együtt és vele egyidőben angol hadihajók elfogták a Moris nevű 3000 tonnás német gőzöst, amelyet szintén angol kikötőbe vittek.

Newyork. Az Egyesült-Államok hadügyminisztere tényleges szolgálatra hívott be 300 tartalékos tisztet.

Lisszabon. Egy francia torpedóromboló vasárnap elcsúszott egy újabb német tengeralattjáróval. A német buvárhajó éppen üzemanyagot és élelmiszert vett fel egy másik német tartályhajóról. A francia hajó messziről figyelte a tengeralattjáró mozgatait és miközben az üzemanyagot vett fel, megindította a támadását, amelynek során elsüllyesztette előbb a tengeralattjárót, majd pedig a tartályhajót is.

Lisszabonból jelentik: A Glasgowban tartott Hutston nevű angol uszályhajó, a hajón a legénység között elterjedt rázólyos betegség miatt kénytelen volt Lisszabonban kikötölni. A legénység majdnem valamennyi tagja beteg. A kapitányt, két tisztet és négy tengerészt kórházba szállították, ahol elkülönítették őket. A kórházba szállítás után Allen kapitány meghalt. (Rador.)

Rómából jelentik: Az olasz fővárosból való elutazása előtt Halifax miniszter felesége kihallgatáson jelent meg az olasz császár- és királyné előtt.

Oslóból jelentik: Azt a hat német tengerészt, akik az Altmark német gőzösről életüket veszítették, az angol Cassack hadihajó támadása következtében az oslói német nagykövetség jelentésében hétfőn tetemették el. (Rador.)

Belgrádból jelentik: Georges Duhamel, a francia akadémia tagja, hétfőn Belgrádra érkezett. A kiváló író két felolvasást tart a jugoszláv fővárosban. (Rador.)